

EU og Internationalt
Den 30. august 2018
MFVM 617

SAMLENOTAT

Tidlig forelæggelse i Folketingets Europaudvalg den 7. september 2018

---

1. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om illoyal handelspraksis i relationer mellem virksomheder i fødevareforsyningskæden
– *Tidlig forelæggelse*
KOM(2018)173

side 2

NOTAT TIL EUROPAUDVALGSMØDE 7. SEPTEMBER 2018

1. **Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om illoyal handelspraksis i relationer mellem virksomheder i fødevarerforsyningskæden KOM(2018)173**

Revideret genoptryk af grund- og nærhedsnotatet oversendt til Folketingets Europaudvalg den 8. maj 2018. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen fremlagde den 12. april 2018 forslag til direktiv om illoyal handelspraksis mellem virksomheder i fødevarerforsyningskæden. Forslaget omfatter handel mellem små- og mellemstore virksomheder som leverandører og store virksomheder som købere i alle led i fødevarerforsyningskæden. Forslaget indeholder en konkret liste over forbudte handlinger, der anses som illoyal handelspraksis. Det drejer sig for eksempel om forbud mod, at køberen kan betale sine leverandører senere end 30 dage efter levering af letfordærvelige varer samt ændring af leveringsvilkår med tilbagevirkende kraft. Forslaget indeholder endvidere en liste over former for illoyal handelspraksis, der kan fraviges, hvis det fremgår tydeligt af leveringsaftalen. Forslaget lægger desuden op til, at medlemsstaterne skal etablere en kompetent håndhævelsesmyndighed, som skal tage sig af klager, lave egne undersøgelser og udstede bøder. Forslaget vil have økonomiske, statsfinansielle og administrative konsekvenser.

Baggrund

Kommissionen fremlagde den 12. april 2018 forslag til direktiv om illoyal handelspraksis mellem virksomheder i fødevarerforsyningskæden.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 43, stk. 2, i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Forslaget forventes på dagsordenen for et kommende rådsmøde.

Formål og indhold

Direktivforslaget omfatter handel med landbrugs- og fiskerivarer til konsum listet i Traktatens bilag I samt forarbejdede produkter heraf til konsum mellem små- og mellemstore virksomheder som leverandører (herunder producentorganisationer og sammenslutninger) og deres salg af varer til større virksomheder. Direktivforslaget gælder alle led i forsyningskæden, det vil sige fra primærproducent, over forarbejdnings- og distributionsled til detailhandlen. Forslaget omfatter dog ikke handel mellem to små- eller mellemstore virksomheder eller handel mellem to virksomheder større end dette.

Forslaget indeholder en konkret liste over handlinger, der anses som illoyal handelspraksis og som forbydes i henhold til direktivet. Forbuddene omfatter:

- Køber må ikke betale sine leverandører senere end 30 dage efter levering af letfordærvelige fødevarer,
- Køber må ikke annullere ordrer på letfordærvelige fødevarer med kort varsel,
- Køber må ikke ensidigt ændre vilkårene i en leveringsaftale med tilbagevirkende kraft,
- Køber må ikke pålægge krav om, at leverandøren skal betale for ikke-solgte fødevarer.

Imidlertid indeholder forslaget en liste over handlinger, der udgør illoyal handelspraksis, men som kan fraviges, hvis parterne aftaler det, og det fremgår tydeligt i for eksempel en leveringsaftale. Disse handlinger omfatter:

- Returnering af usolgte fødevarer,
- Krav om betaling til køber for at oplagre, udstille og fremvise leverandørens fødevarer,
- Krav om betaling til køber for salg fremstød eller markedsføring.

Medlemsstaterne skal fastsætte nærmere regler for at kvantificere for eksempel, hvad der ligger i en kort frist ved annullering af ordrer på letfordærvelige fødevarer.

Ifølge forslaget skal medlemsstaterne etablere en kompetent håndhævelsesmyndighed. Dette kan for eksempel være en udbygning af medlemsstaternes nationale konkurrencemyndighed. Håndhævelsesmyndigheden skal tage sig af klager fra små- og mellemstore virksomheder eller producentorganisationer eller sammenlutninger heraf, der bliver udsat for illoyal handelspraksis. Klager skal kunne indgives fortroligt. Medlemsstaterne skal desuden give håndhævelsesmyndigheden kompetence til på eget initiativ eller på baggrund af en klage at indlede undersøgelser, indhente information, at meddele og offentliggøre beslutninger om even- tuel overtrædelse af handelspraksis. Myndigheden skal endvidere kunne pålægge administrative bøder (dvs. bøder, der pålægges uden domstolens medvirken), der skal have en afskrækkende virkning. Myndigheden skal desuden gennem årlige rapporter informere købere og leverandører om sine aktiviteter, herunder antallet af modtagne klager og de undersøgelser, som myndigheden har iværksat og afsluttet.

Kommissionens forslag lægger endvidere op til, at der skal sikres et samarbejde mellem håndhævelsesmyndighederne på tværs af grænserne, herunder at disse skal mødes én gang årligt, dele erfaringer samt yde hinanden gensidig bistand i forbindelse med undersøgelser. Medlemsstaterne skal årligt rapportere om deres aktiviteter om illoyal handelspraksis til Kommissionen. Kommissionen forpligtes endvidere til at udarbejde en evalueringsrapport til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg samt Regionsudvalget.

Endelig giver Kommissionens forslag medlemsstaterne mulighed for at udarbejde mere omfattende nationale regler for illoyal handelspraksis, så længe disse regler er i overensstemmelse med det indre markeds funktionsmåde. Det vil sige at de medlemsstater, som allerede har indført national lovgivning på området, kan fortsætte med deres nuværende nationale regler

Baggrund for forslaget

Direktivforslaget kommer i forlængelse af, at Kommissionen i 2016 etablerede en Task Force for fødevarerforsyningskæden. Task Forcens anbefalinger, som blev præsenteret på rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 14.-15. november 2016, indeholdt forslag til øget markedstransparens for eksempel ved nemmere og øget adgang til informationer om markedsudvikling og priser. I forhold til anvendelsen af kontrakter i fødevarerforsyningskæden var fokus på at udveksle og udvikle best practice med henblik på de forskellige elementer, som kontrakter kan indeholde, og som kan være af betydning for relationerne mellem de forskellige aktører i fødevarerforsyningskæden og opnåelsen af fair handelspraksis. Der var ligeledes anbefalinger om at øge klarheden af de konkurrenceretlige regler, der kan begrænse landmændenes muligheder for samarbejde, fælles afsætning og forarbejdning af produkter.

På baggrund af Task Forcens arbejde vedtog Rådet (landbrug og fiskeri) den 12. – 13. december 2016 råds-konklusioner om fødevarerforsyningskæden. I disse fastslås det, at forudsætningen for at opnå en velfungerende fødevarerforsyningskæde samt øget vækst og beskæftigelse er en fair fordeling af værditilvæksten mellem alle aktørerne i forsyningskæden. For at styrke landmændenes position bør oprettelsen af producentorganisationer fremmes, ligesom der bør skabes øget klarhed om de konkurrenceretlige regler for så vidt angår landbrugsspecifikke dispensationer. Det pointeres også, at markedsovervågning og dataindsamling kan skabe mere transparens om udviklingen på markederne, hvilket kan gøre det lettere for landmænd at reagere direkte på markedsudviklingen. Hvad angår illoyal handelspraksis i fødevarerkæden opfordredes Kommissionen til at udarbejde en konsekvensanalyse med henblik på at fremsætte forslag eller andre ikke-lovgivningsmæssige tiltag.

I forbindelse med vedtagelsen af landbrugsdelen af det såkaldte omnibusforslag i december 2017 blev der også vedtaget ændringer i den fælles markedsordning, som fokuserer på fødevarerforsyningskæden. Der blev således vedtaget en udvidelse af adgangen til i alle sektorer at kræve skriftlige kontrakter mellem landmand eller producentorganisation og aftager af landbrugsproduktet. Derudover blev producentorganisationers beføjelser udvidet og undtagelserne i forhold til konkurrencereglerne præciseret. Endelig blev der etableret mulighed for, at landmænd og deres sammenslutninger kan indgå aftaler om værdideling med den første opkøber.

Formandskabets ændringsforslag

Formandsskabet har præsenteret en række ændringsforslag. Blandt de væsentligste ændringer er en udvidelse af anvendelsesområdet for direktivet, hvilket ikke længere kun inkluderer produkter på traktatens bilag I til konsum, men nu alle landbrugs-, fiskeri- og fødevarerprodukter listet i Traktatens bilag I. Dette inkluderer blandt andet foder og afskårne blomster, der nu også falder inden for direktivets anvendelsesområde.

I forhold til anvendelsesområde får medlemsstaterne endvidere mulighed for at udvide anvendelsesområdet nationalt for så vidt angår produkter og omfattede virksomheder, samt hvilke typer illoyal handelspraksis,

der skal reguleres. Medlemsstaterne får derved en højere grad af fleksibilitet i forhold til implementeringen af minimumdirektivet og kan nationalt fastsætte regler om, at regulering om illoyal handelspraksis for eksempel skal gælde for alle virksomheder uanset størrelse.

Formandsskabet har derudover indsat et alternativ til, at håndhævelsesmyndigheden skal kunne pålægge administrative bøder. Undtagelsen gør det således muligt for de medlemsstater, der ikke kan pålægge administrative bøder, som for eksempel Danmark, i stedet at pålægge bøder i ikke-strafferetlige procedurer (såkaldte civile bøder, der pålægges af domstolene uden for strafferetsplejen).

Derudover tilføjes det, at medlemsstaternes håndhævende myndighed skal sikre, at køber/den indklagede har mulighed for at forsvare sig i henhold til menneskerettighedskonventionen, men samtidig sikre leverandørens/klagers anonymitet i det tilfælde, hvor klager har bedt om dette.

For så vidt angår de illoyale handelspraksisser, som parterne gyldigt kan indgå aftale om, fremgår det af ændringsforslaget, at køberen har bevisbyrden for, at en illoyal handelspraksis var omfattet af parternes aftale på en klar og utvetydig måde.

Derudover lægger formandsskabet op til, at leverandøren som udgangspunkt skal klage i købers land, men vil have mulighed for at indsende klagen til sin egen myndighed, der skal sørge for at videreformidle klagen til rette myndighed i det pågældende land.

Formandsskabet har endvidere indført en række mindre ændringer, såsom klarere linjer i forhold til medlemsstaternes rapporteringsforpligtelse, længere implementeringsfrist (op til 24 måneder til implementering af direktivet og de nationale bestemmelser skal senest finde anvendelse 30 måneder efter direktivets ikrafttræden) og overgangsbestemmelser for allerede indgåede kontrakter før direktivet implementeres, præcisering af håndhævelsesmyndighedens ressourcer, præcisering af definitioner mv.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Europa-Parlamentet har tidligere opfordret Kommissionen til at fremsætte forslag mod illoyal handelspraksis i fødevarerforsyningskæden.

Udvalget for Landbrug og Udvikling af Landdistrikter er korresponderende udvalg, mens udvalget for Miljø, Folkesundhed og Forbrugerbeskyttelse, udvalget for Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse samt Udviklingsudvalget er rådgivende. Landbrugsudvalgets ordfører har præsenteret udkast til en rapport, som blandt andet foreslår, at anvendelsesområdet udbredes for så vidt angår virksomheder, produkter, relaterede services etc. Endvidere foreslås det, at håndhævelsesmyndigheden pålægges yderligere forpligtelser for at sikre hurtig sagsbehandling, for eksempel at samtlige klager skal være besvaret inden 60 dage, og samtlige undersøgelser færdiggjort inden 6 måneder med mulighed for forlængelse med yderligere 6 måneder. Desuden vil ordføreren give medlemsstaterne mulighed for at pålægge andre sanktioner end bøder i overensstemmelse med medlemsstaternes nationale procedurer.

Udvalget for Miljø, Folkesundhed og Forbrugerbeskyttelse forventes at skulle stemme i slutningen af september 2018, mens afstemningen i Landbrugsudvalget forventes at finde sted primo oktober. Forslaget skal formentlig behandles på et plenarmøde i slutningen af oktober 2018.

Nærhedsprincippet

Kommissionen lægger op til en minimumharmonisering som et kompromis mellem frivillige initiativer og fuld harmonisering. På den baggrund vurderer Kommissionen, at nærhedsprincippet er opfyldt. Det er regeringens vurdering, at forslaget respekterer nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Fødevarerforsyningskæden er ikke reguleret særskilt i Danmark i forhold til regler om illoyal handelspraksis. Konkurrencebegrænsende aftaler og misbrug af dominerende stilling er dog reguleret i Konkurrenceloven (samt i TEUF artikel 101 og 102, der anvendes parallelt med konkurrencelovens regler i Danmark, hvis et forhold påvirker samhandlen mellem tre eller flere medlemsstater), og bekendtgørelser udstedt i medfør heraf.

Herudover følger det af aftalelovens § 36, at en aftale kan ændres eller tilsidesættes helt eller delvist, hvis det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre den gældende. At aftalen kan tilsidesættes delvist betyder, at det efter omstændighederne også kan være muligt at tilsidesætte enkelte aftalevilkår, der er urimelige. Bestemmelsen anvendes sjældent på aftaler, der er indgået mellem professionelle parter.

Renteloven indeholder regler om betalingsfrister. Det følger af rentelovens § 3a, at når en aftale om levering af varer eller tjenesteydelser er indgået mellem to erhvervsdrivende, kan den aftalte betalingsfrist ikke være mere end 30 dage regnet fra det tidspunkt, hvor fordringshaveren har afsendt eller fremsat anmodning om betaling. Betalingsfristen kan være længere, hvis fordringshaveren udtrykkeligt har godkendt en længere betalingsfrist, og betalingsfristen ikke er urimelig over for fordringshaveren. Hvis der er indgået aftale om ratevis betaling, og den enkelte rates forfaldstid er fastsat i en betalingsplan, der er udtrykkeligt godkendt af fordringshaver, følger det af rentelovens § 3c, at hver rate eller afdrag er omfattet af betalingsfristen i § 3a.

For så vidt angår pålæggelse af bøder er det i dansk retspleje et grundlæggende princip, at straf, herunder bødestraf, kun kan pålægges under domstolens medvirken og i strafferetsplejens former ud fra hensynet til den sigtedes retssikkerhed. Det er i Danmark anklagemyndigheden, der rejser tiltale, og bøder pålægges ved domstolene. Såfremt vedkommende kan erkende sig skyldig, kan anklagemyndigheden eller i visse tilfælde særmyndigheder, som har hjemmel dertil, dog også udstede et bødeforelæg, som vedkommende kan vedtage i stedet for gennemførelse af en domstolsbehandling.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vil få lovgivningsmæssige konsekvenser, da direktivet skal implementeres i dansk ret.

Økonomiske konsekvenser

Der vil være statsfinansielle konsekvenser forbundet med direktivets krav om udpegelse af en håndhævelsesmyndighed samt krav om pålæggelse af bøder. Baseret på et bedste skøn vurderes de statsfinansielle konsekvenser i Danmark at være mellem 500.000 kr. og 1.500.000 kr. årligt. Det bemærkes, at estimatet er forbundet med en stor usikkerhed, idet den endelige formulering af direktivteksten fortsat udestår, og der kan derfor komme ændringer i fx direktivets anvendelsesområde samt i håndhævelsesmyndighedens forpligtelser. Derudover afhænger udgiftsniveauet af, hvor mange klager og egendriftssager, der kan forventes som følge af direktivet. Omfanget af klager og egendriftssager kendes ikke.

Kommissionen har i sin konsekvensanalyse estimeret de statsfinansielle omkostninger forbundet med medlemsstaternes etablering af et set-up til at håndtere illoyal handelspraksis. På baggrund af begrænset data fra medlemsstaterne vurderer Kommissionen, at omkostninger forbundet med opsætning af et system vil ligge på mellem ca. 240.000 kr. og 22,3 mio. kr. og omkostningerne til løbende håndhævelse af regler om illoyal handelspraksis vil ligge på mellem ca. 75.000 kr. og 21,5 mio. kr. årligt afhængigt af medlemsstatens størrelse og eksisterende strukturer.

Det vurderes, at direktivforslaget kan have samfundsøkonomiske konsekvenser på grund af begrænset frihed i samhandlen inden for fødevarerforsyningskæden, hvilket kan medføre mindre effektivitet, samfundstab og i sidste ende højere priser for forbrugerne. Ifølge Kommissionens konsekvensanalyse, vil der dog være begrænsede konsekvenser for forbrugerne.

Derudover vurderes det, at direktivforslaget kan medføre begrænsede administrative konsekvenser for erhvervet. De administrative konsekvenser består i dokumentationskrav i forhold til en eventuel aftale om betaling ved opbevaring af produkter mv., promovring og marketing af produkter (direktivforslagets artikel 3, stk. 2, litra b, c og d). Endelig vil både købere og leverandører, jf. direktivforslagets artikel 6, stk. b, blive påkrævet at udlevere al nødvendig information til brug for myndighedens undersøgelse af ulovlig handelspraksis.

Det er dog ikke muligt at foretage en nærmere vurdering af de administrative konsekvenser. Baggrunden herfor er, at en sådan vurdering er afhængig af et estimat af, hvor ofte der indgås aftale om opbevaring af produkter mv., promovring og marketing af produkter blandt danske virksomheder. Da data herfor ikke forefindes, er det ikke muligt at estimere hvor hyppigt disse dokumentationskrav i praksis vil finde anvendelse og dermed det nærmere omfang af de administrative konsekvenser ved forslaget.

Endvidere vurderes det, at de konkrete handlinger, som anses som illoyale, ikke vil have direkte økonomiske konsekvenser for det samlede erhvervsliv. Det skyldes, at de illoyale handlinger vil repræsentere en intern omfordeling i erhvervet. Som eksempel kan nævnes forbuddet mod at betale leverandører senere end 30 dage efter levering af letfordærlige fødevarer. En hurtigere betaling til leverandører end tidligere medfører en bedre likviditet (højere nutidsværdi af betalingen) hos leverandører. Denne bedre likviditet modsvarer dog af en tilsvarende forringet likviditet hos modtageren af fødevarerleverancen. Dette omfordelingsprincip gælder også for de øvrige illoyale handlinger. Tilsvarende kan det forventes at de afledte omkostninger ved illoyal handelspraksis er aflejret i priserne, sådan at de netop tager højde for en vis risiko for illoyalitet. I

dette tilfælde vil priserne blot reduceres, svarende til risikovurderingen hos virksomhederne der er udsat for illoyal handelspraksis.

Det er ikke muligt at estimere antallet af virksomheder, der reelt vil ændre praksis eller hvilke brancher, de befinder sig i, er det dog ikke muligt at give en kvantitativ vurdering af omfordelingen mellem brancher.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug), Det Rådgivende Fødevareudvalgs EU-underudvalg og Udenrigsministeriets § 5-udvalget (fiskeri). Der er indkommet følgende bemærkninger:

Dansk Erhverv mener, at en sådan lovgivning underminerer den aftalefrihed, som er et grundlæggende princip i en fungerende markedsøkonomi samt at der allerede er betydelig relevant lovgivning, som adresserer kontrakter - primært konkurrenceret, aftaleret og hertil en række nationale love og regler i medlemsstaterne. Det er endvidere ifølge Dansk Erhverv ikke påvist, at de nationale tiltag har haft den positive effekt for landmændene, som var tiltænkt. Meget få detailhandlere køber produkter direkte fra landmænd, og det vil derfor være en fejl at lade den del af værdikæden indgå i en eventuel regulering. Hertil kommer, at Dansk Erhverv vurderer, at en sådan lovgivning ikke vil komme de landmænd til gode, som forslaget er stillet for at hjælpe, men derimod primært andre led i kæden. De landmænd, der synes at have en vag forhandlingsposition, kan reelt kun hjælpes ved bedre organisering og andre typer tiltag – forbud mod konkrete handelspraksisser løser ikke dette problem og giver ikke landmændene én krone mere i indtjening. Landmændene i Danmark er eksempelvis godt organiserede og har derfor heller ikke stillet krav om en lovgivning på området. Endeligt fremhæver Dansk Erhverv, at et vigtigt argument for forslaget har været at undgå fragmentering i det indre marked, men da der ikke harmoniseres, bortfalder denne pointe, og der er derfor heller ikke af den grund nogen årsag til at fremsætte forslaget.

Dansk Erhverv anbefaler derfor, at forslaget afvises, at det ikke foreslås begrænsninger i kontraktfriheden mellem virksomheder, at alle lovgivningsmæssige tiltag (hvis de ikke kan forhindres) bliver frivillige for virksomhederne, samt at konsekvensvurderingen skal adressere de egentlige udfordringer og ikke områder, hvor lovgivning reelt ikke vil være effektivt, samt afdække om sådan lovgivning fungerer effektivt i de medlemsstater, der har indført regler på området. Dansk Erhverv støtter derimod enhver indsats, som kan belyse, hvordan hele værdikæden fungerer i praksis, og hvordan eventuelle forvridninger kan behandles på en måde, der vil være effektive, proportionale og ikke vil underminere den grundlæggende aftalefrihed.

Dansk Erhverv stiller desuden spørgsmål ved, om der er hjemmel til i EU-traktatens art. 43 til at indføre de foreslåede udvidelser af anvendelsesområdet til flere produktkategorier og flere virksomhedsrelationer. Dansk Erhverv mener ikke, at artikel 43 kan anvendes til at regulere yderligere end den direkte relation mellem landmænd og deres direkte købere; og ligeledes mener vi ikke, at det er muligt at udvide anvendelsesområdet til andre produktkategorier end landbrugsprodukterne nævnt i annex I i EU-traktaten.

Dansk Erhverv er bekymret over forslagene om forkortede betalingsprincipper, da det kan betyde, at nuværende udbredte praksisser og muligheder, for eksempel supply chain financing, som sagtens kan være til fordel for både sælger og køber, ulovliggøres.

Landbrug & Fødevarer bakker op om Kommissionens vurdering af, at mange landmænd og mindre virksomheder er presset i fødevarekæden. Det eksisterende kodeks mod urimelige handelspraksisser havde været at foretrække, hvis der kunne sikres tilpas opbakning fra leverandører og handlen. Erhvervet er principielt skeptisk overfor nye obligatoriske reguleringstiltag på EU-plan, der skal styrke landmandens og fødevarevirksomhedernes position i fødevarekæden. Det skyldes, at landbrugssektoren i Danmark i vid udstrækning allerede har en tilpas andelsorganisering på plads. Med andre ord, erhvervet er allerede organiseret og konsolideret mellem primær- og forarbejdningsleddet.

Landbrug & Fødevarer mener, at direktivforslagets liste med illoyal handelspraksis – herunder 30 dages betalingsfrist for letfordærlige fødevarer, samt mulighed for at små- og mellemstore aktører kan indgive anonyme klager - må forventes at få en indflydelse, hvis der er udfordringer med handelsrelationerne i fødevarekæden. Landbrug & Fødevarer ser ikke forhold i direktivet, der direkte spiller ind på andelsorganiseringsformen mellem andelshaver og andelsselskabet. Derimod venter der en politisk forhandling mellem Rådet og Europa-Parlamentet, hvor sidstnævnte uden tvivl vil arbejde for mere regulering af fødevarekæden. Erhvervet ønsker løbende at blive inddraget, så det er muligt at tilkendegive deres holdning til evt. nye reguleringssønsker, der opstår under forhandlingerne. Fra ministeriets side bør det fortsat sikres, at andelsorganiseringen beskyttes som den helt centrale løsning, hvor landmændene i fællesskab gennem forarbejdning, forædling, innovation, marketing mv. styrker deres markedsposition.

Landbrug & Fødevarer mener, at man bør holde eventuel ny lovgivning inden for de eksisterende konkurrencemyndigheder fremfor at oprette et nyt parallelt set-up. Landbrug & Fødevarer bemærker, at Kommissionens forslag ventes at give medlemsstaterne mulighed for at udarbejde mere omfattende regler for illoyale handelspraksisser. Det er dog et krav, at disse regler er i overensstemmelse med det indre markedes funktionsmåde. Af hensyn til det indre marked fastholder Landbrug & Fødevarer, at man fra EU's side nøje skal overvåge, hvilke yderligere tiltag der indføres i medlemsstaterne, samt forhindre at yderligere tiltag bliver en trussel for det indre markedes funktionsmåde. Dette er af hensyn til varernes frie bevægelighed i Europa, og for at sikre at konkurrencelovgivningen respekteres. Det skyldes, at der er en tendens i en række lande til, at man vil disciplinere fødevarekæden til primært at aftage nationale produkter. Det vil være i strid med det indre marked og en trussel mod dansk afsætning af varer på de pågældende nationale markeder i Europa.

Landbrug & Fødevarer har i et supplerende høringssvar nævnt, at direktivforslagets liste med illoyal handelspraksis må forventes at få effekt for små- eller mellemstore aktører, hvis der er udfordringer med handelsrelationerne i fødevarekæden. Erhvervet er dog principielt skeptisk overfor obligatoriske reguleringstiltag på EU-plan af fødevarekæden. Det eksisterende kodeks mod urimelige handelspraksisser havde været at foretrække, hvis der kunne sikres tilpas opbakning fra leverandører og handlen.

Danish Seafood Association (DSA) mener der er behov for initiativer, der kan fungere som et modspil mod kæderne for de ofte mindre fiskeleverandører- hvad enten dette skulle ske via et frivilligt kodeks (på EU niveau) eller via et direktiv, som det fremlagte. DSA kan derfor støtte intentionerne bag det fremlagte direktiv, men kan ikke gå ned i en detaljeret prioritering af de enkelte elementer i direktivet.

Danmarks Fiskeriforening PO nævner, at man formentligt kun i begrænset omfang vil være omfattet af Kommissionens forslag til direktiv om illoyal handelspraksis mellem de typer af virksomheder, som er omfattet af forslaget. I udgangspunktet er Danmarks Fiskeriforening PO dog positivt stemt overfor regler, som medvirker til at sikre små og mellemstore virksomheders rettigheder i forbindelse med handel med blandt fiskeprodukter til store virksomheder. Danmarks Fiskeriforening PO forbeholder sig ret til at fremsende yderligere bemærkninger, såfremt det måtte blive aktuelt i forbindelse med den senere behandling af forslaget.

Mærkevarerleverandørerne (MLDK) er positivt stemt over for forslaget. De ville have foretrukket, et frivilligt initiativ såsom Supply Chain Initiative (SCI), men da dette ikke kunne lykkes, er de positivt stemt over for forslag til direktivet. MLDK mener dog, at forslaget bør udvides til at gælde alle virksomheder uanset størrelse, da deres undersøgelser viser, at både mindre og større virksomheder bliver udsat for illoyal handelspraksis, samt at det bør omfatte food, near-food og non-food. MLDK bemærker, at direktivet kun omfatter et mindre udsnit af illoyal handelspraksis. De former for illoyal handelspraksis, der ikke er løftet i direktivet, bør dog ikke reguleres, men adresseres gennem et frivilligt branchekodex.

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri (FSK) er positivt stemt over for forslaget, og mener det er passende, at der er mulighed for at indberette anonymt, både som enkelt individ og som forening. FSK ser gerne, at der kommer flere sanktionsmuligheder over for de aktører, der ikke lever op til god handelspraksis.

Dansk Industri Fødevarer (DI) påpeger, at mange fødevarevirksomheder giver udtryk for, at de i praksis oplever eksempler på den type illoyal handelspraksis i deres kunderelationer, som direktivforslaget adresserer.

DI foretrækker et frivilligt branchekodex frem for lovgivning på området. DI må dog konstatere, at tilslutningen til det frivillige initiativ, som det europæiske Supply Chain Initiative (SCI) har taget for på frivillig basis at fremme fair forretningsskik i fødevareforsyningskæden, ikke indtil nu har haft den nødvendige opbakning og tilslutning fra alle led i kæden i Danmark.

I det perspektiv er DI som udgangspunkt positivt stemt over for Kommissionens forslag, der adresserer nogle af de illoyale handelspraksisser, som leverandørerne i fødevareindustrien oplever. Forslaget kompromitterer ikke i væsentlig grad kontrakt- og aftalefriheden, da langt de fleste forhold stadig vil skulle aftales mellem parterne.

Det er dog problematisk, at forslaget på leverandørsiden udelukkende omfatter SMV'er. Det bør omfatte alle aktører i den samlede værdikæde.

DI ser også gerne, at der arbejdes videre med et frivilligt branchekodex med udgangspunkt i SCI, som supplement til direktivet, der ikke adresserer alle former for illoyal handelspraksis. Det vil naturligvis kræve, at alle parter i kæden bakker op om dette.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

På rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16. april 2018 hilste stort set alle medlemsstater forslaget velkomment. Flere medlemsstater nævnte, at nationale regler ikke havde været tilstrækkeligt, og at man gerne så direktivet udbredt til at omfatte alle virksomheder. Der har været bred opbakning i forhandlingerne til Kommissionens forslag.

Mindst 20 medlemsstater har allerede indført national lovgivning på området. De 20 medlemsstater er: Øst-rig, Bulgarien, Cypern, Tjekkiet, Tyskland, Grækenland, Spanien, Frankrig, Kroatien, Ungarn, Irland, Italien, Litauen, Letland, Polen, Portugal, Rumænien, Slovenien, Slovakiet og Storbritannien. Det er således kun Sverige, Finland, Belgien, Danmark, Malta, Luxembourg, Nederlandene og Estland, som ved den seneste opgørelse ikke havde specifikke regler på området.

Regeringens generelle holdning

Regeringen anerkender, at der kan forekomme uhensigtsmæssig handelspraksis i fødevarerforsyningskæden, men ville have foretrukket et frivilligt initiativ i stedet for regulering. Regeringen finder det vigtigt, at det endelige forslag tillader medlemsstaterne råderum til at implementere direktivet, således at det passer til den enkelte medlemsstats administration, retssystem og erhvervsstruktur, herunder at det ikke får væsentlige negative konsekvenser for den velfungerende andelsorganisering i Danmark. Den danske andelsorganisering er således med til at styrke landmændenes position i fødevarerforsyningskæden.

Regeringen finder, at forslagens bestemmelser om administrative bøder er forbundet med forfatningsretlige betænkeligheder. Formandskabets ændringsforslag om sanktionering ved pålæggelse af civile bøder rejser principielle spørgsmål i relation til dansk retspleje.

Regeringen lægger vægt på, at de statsfinansielle konsekvenser reduceres i videst muligt omfang, og at det så vidt muligt undgås, at eventuelle nye tiltag resulterer i øget bureaukrati og administrative byrder for såvel landmænd, virksomheder og myndigheder. Fra dansk side vil der blive arbejdet for, at direktivet giver fleksibilitet for medlemsstaterne til at implementere direktivets krav om en ny håndhævelsesmyndighed med henblik på at sikre en model, der medfører effektiv håndhævelse uden brug af unødige omkostninger, herunder ved at give håndhævelsesmyndigheden mulighed for at prioritere eller indstille behandlingen af sager på baggrund af ressourcebetragtninger.

Derudover vil der blive arbejdet for, at forslaget tager hensyn til de seneste års markedsorientering af den fælles landbrugspolitik og et fortsat velfungerende indre marked, hvor konkurrencen i fødevarerforsyningskæden opretholdes.

Regeringen finder, at afgrænsningen af produkter til landbrugs- og fiskerivarer listet i Traktatens bilag I samt forarbejdede produkter heraf til konsum, er passende, ligesom afgrænsningen af virksomheder til små- og mellemstore virksomheder, der sælger varer til større købere, er tilstrækkelig. Regeringen vil arbejde for, at direktivet ikke udbredes til at omfatte yderligere produkter eller flere virksomheder.

Endelig vil regeringen arbejde for at sikre sammenhæng med allerede eksisterende regler blandt andet aftaleloven, renteloven samt konkurrenceloven.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Grundnotat er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 8. maj 2018.

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 13. april forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16. april 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 5. april 2018.

Sagen om rådskonklusioner vedrørende fødevarerforsyningskæden har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. december 2016 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 12.-13. december 2016, jf. samlenotat oversendt den 1. december 2016.

Sagen om task forcen for fødevarerforsyningskæden har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 11. november 2016 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 14.-15. november 2016, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. november 2016,

Sagen om task forcen for fødevarerforsyningskæden har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 7. juni 2016 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 27.-28. juni 2016, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. juni 2016.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.